

BU POLİTİKALARLA ENFLASYONUN KÖPÜĞÜ ALINAMAZ

Para Politikası Kurulu Ocak toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizini yüzde 14'te sabit bıraktı. "Salgındaki yeni varyantlar ve artan jeopolitik problemlerin aşağı yönlü riskleri canlı tuttuğu, T.L.'ni öncelikleyen en geniş kapsamlı bir politika çerçevesini gözden geçirme sürecinin yürütüldüğü, baz etkisi sonrası dezenflasyon sürecinin beklendiği" açıklamaları yapıldı.

Enflasyonun geldiği nokta TÜFE'de %36.08, ÜFE'de %79,89. TÜFE enflasyonu son 19 yılın zirvesinde. Dünyada sekizinci en yüksek enflasyonumuz var. 2022'de TÜFE'de yüzde 50leri göreceğiz. 2016 sonrası enflasyonda dizginler koptu. Reel faizler bu dönemde gittikçe düşürüldü, bugün geldiğimiz noktada tarihin en düşük negatif seviyelerinde. Döviz kurunda istikrar kazandırmak için uygulamaya konan "Kur Korunmalı Mevduat Hesabı" uygulaması tüm kur riskini kamuya yükleyecek. Kamu maliyesi 2022'de daha da zayıflayacak. Zaten yüksek olan bütçe açığı daha da büyüyecek. Daha önce yaşamıştık. Bundan sonra enflasyon-devalüasyon sarmalını daha da yaşayacağız. Para politikası gittikçe etkisizleşmekte, maliye politikası para politikasının yerini almaktadır. Politika faizi uzun vadeli piyasa faizleri ile kredi ve borçlanma faizlerini etkileyemediği gibi fiyatlama ve beklentileri de yönlendiremiyor. Enflasyon alt gelir gruplarının hayat pahalılığı altında ezilmesine neden oluyor. Gelir ve servet dağılımını daha da bozuyor. Faizi indirerek enflasyonun kontrol edileceği varsayımı TÜFE'nin bu oranlara gelmesine rağmen faiz indirilmemesi ile çelişkili değil mi? Gerek Sayın Cumhurbaşkanı gerekse Sayın Hazine ve Maliye Bakanı yaptıkları açıklamalarla dövizin üstünden köpüğü aldıkları gibi enflasyonun üstünden de aynı şekilde köpüğü alacaklarını ve 2023'e tek haneli enflasyonla gidileceğini beyan ettiler. Bugünkü politikalarla enflasyonun köpüğünü almak yıl sonunda tek haneye indirmek mümkün değil. Nedenlerine gelince;

1. Türkiye kısa vadeli büyüme politikası izlemeye çalışıyor. Model krediye bağlı yürütülecek. Bu nedenle yurtiçinde kredi kullanılması için faizlerin düşük tutulması gerekiyor. İhracatın kazandırdığı ivme nedeniyle dış talep zaten güçlü iken iç talebi de krediyle canlı tutmak enflasyon yangınına atılan benzin gibi sonuçlar yaratacak. Yüzde 30- 50 ücret zamları ayrıca iç talebi daha da yükseltecek. Kamu bankalarında 51.5 milyar TL'lik sermaye artışına gidilmesi bu kanaatimizi doğrulamakta. Bu sermaye artışı son üç yılda yapılan üçüncü artış. Söz konusu sermaye artışı takiben yeni bir K.G.F uygulaması gelecek. İç talebin bu kadar güçlendirilmesi enflasyonu daha da yükseltecek.
2. Yılbaşından bu yana enerji fiyatlarına (elektrik, doğalgaz benzin, motorin gibi) gelen zamlar zaten yüzde 80'lere gelen maliyet enflasyonunu daha da yükseltecek. ÜFE-TÜFE farkı yüzde 44lerden daha da yukarı gidecek. Bu farkın yansıtılması TÜFE'yi zıplatacak, yansıtılmaması ise reel sektörü zor durumda bırakacak.
3. Kur korunmalı mevduat hesaplarının ödemeleri için Hazine ve Merkez Bankası kaynakları kullanılacak bunun sonucunda para arzının artışı da enflasyonu körükleyecek bir neden olarak karşımıza çıkacak. Örneğin; Bugün en son açıklanan rakamlar itibarıyla K.K.M hesaplarının güncel bakiyesi yaklaşık 163 milyar TL, ortalama giriş kuru 12.825 ve tahmini kur farkı ödemesi ise yaklaşık 8.7 milyar TL.
4. İktisat Profesörü Sn. Şebnem Kalemli Özcan (College Park Maryland Üniversitesi) yürütülen politikayı "riskli enflasyon deneyi" olarak adlandırıyor. Enflasyonun hedeflenen aşması durumunda ekonomiyi yatıştırmak ve fiyat istikrarını tesis etmek için politika faizlerini arttırmaktan başka çare olmadığını dile getiriyor. Büyümesini yabancı tasarruflarla finanse eden küçük ve açık bir ekonominin güvenilir bir para politikası olmadan ne enflasyonla mücadele edilebilir ne de parasının değer kaybı durdurulabilir. Para politikasının kredibilite açığı her geçen gün büyüyor. T.C.M.B. nin bağımsız politika yürütmediğini artık tarafı-tarafsız herkes tarafından kabul ediliyor.
5. CDS lerimiz rekor seviyelerde. (550 ler civarında) Bu risk primi borçlanmalarımızda maliyet olarak etkili oluyor. Risk primini düşürmeden dezenflasyonist süreç başlayamaz. Kur ve enflasyon yükselirken faiz indirimi yaparsanız ülke riski yükselir. Risk yükselince kurlar, enflasyon ve bütün

diğer faizler artar. Yaşanan basitçe budur. Zira güven ve istikrar olmadan yürütölen enflasyon politikası sonuçsuz kalmaya mahkum olur. Bankacılık sistemimizin borçlanma maliyetinin artması da maliyet enflasyonunu arttıracak başka bir etken. Son açıklanan Aralık bütçe açığı rakamları rekora imza attı. Açık bu yıl daha da büyüyecek. Sadece Aralık ayında 142 milyar TL açık verilmesi (ocak-kasım dönemimizde 47 milyar TL açık verilmişti) 2022 yılında bütçe açığının milli gelire oranının ciddi oranda yükseleceğini göstermekte. Bütçe açığının artması da enflasyonun gidişatını olumsuz etkileyecektir. İthalat artışı ihracat artışından fazla olduğundan ithal fiyatlarının enflasyonu körüklemeye devam etme ihtimali de azımsanmamalıdır. Ayrıca büyüme öncelikli politikanın cari açığı tekrar arttırması ihtimali söz konusu. İkiz açık riski dolayısıyla enflasyon probleminin çözümü daha da zorlaşacak.

6. Küresel enflasyon ile ölkemiz enflasyonunu benzer tutan yaklaşımlarda da hatalar var. Emtia ve gıda fiyatlarının tüm ölkeleri etkilediğı bir gerçek. Yapılan araştırmalar enflasyonun sadece dörtte birinin dış dünyadan kaynaklandığını dörtte üçünün ise kendi nedenlerimizden meydana geldiğini gösteriyor. Ancak bizim enflasyonumuz kronik, döviz kurlarına karşı çok hassas, risk kat sayımız yüksek, kur geçişkenliğimizin süresi kısa ve oranı fazla, enflasyon beklentileri ve fiyatlamalar rasyonel değil. Ölkedeki toplumsal kesimlerin bu problemin çözölme konusunda mutabakatları yok. İşletmelerin yönetim hatalarını gizlemesi nedeniyle enflasyonu önleme konusunda istekli olmuyorlar.
7. Gıda fiyatlarının 2022 yılında küresel ölçekte yüksek kalmaya devam edeceği öngörölüyor. Ölkemizde Gıda fiyatlarının ortalama tüketici sepetinde ağırlığı gelişmiş ölkelere göre daha fazla. FEDin faiz arttırım sürecine girdiğı bu dönemde gelişmekte olan ölkelerin çoğu faiz arttırmaya başlamış iken biz faiz indirim sürecini takip ediyoruz. Bu gelişmelerin de maliyet enflasyonuna yol açacağı açık. Bir yandan sıkı bir yandan gevşek politikalar bütününden tek haneli enflasyon çıkmaz.

Para politikasını rasyonelize etmeden maliye politikasıyla çelişkili değil uyumlu çalışmasını sağlamadan, kurum ve kurallı yönetim anlayışına geçmeden, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ile hukukun üstünlüğü ve bağımsız yargı ortamı yaratıp güven ve istikrar sağlanmadan, akla ve bilime uygun politikalar dışında deneme- yanılma yöntemlerine başvurmadan güven ve istikrarı sağlayamayız. Güven ve istikrar olmadan da kronik enflasyon sorununu çözmemiz ve tek haneli enflasyona geçmemiz mümkün olmayacaktır.